

KUP GNOJA

Hiša od Pepija in Juce je bila majhna, stisnjena med druge sredi vasi, in vmes ni bilo prostora za posebej zidano štal, kaj šele za gnojno jamo. Ena vrata in eno okno spodnjega dela hiše sta bili za kuhinjo, druga vrata in manjše okence pa za štal. Ta je bila na severni strani, kjer je tolkla burja. Pa tudi zgoraj v kamrah, kjer so omeli samo gol pod, je bilo pozimi zaradi živine in gnoja bolj toplo. Živine... prostora je bilo le za eno kravo in eno tele. Vino, tistih par hektov, kolikor ga je Pepi pridelal, je bilo shranjeno v enem samem sodu, kar pod stopnicami, ki so jih od kuhinje in štale ločili steni iz desk.

Gnoj je bil kar na dvorišču. Kup je počasi rasel čez celo leto, dokler ga ni Pepi pred začetkom pomladi razvozil na njivice. Ta kup gnoja je bil raj za kokoši in peteline. V miru so lahko po njemu brskale in iskale črve, vmes pa vsevprek srale, po kupu in tudi po ostalemu delu dvorišča. Pepi jim jih je ob tem prav z veseljem gledal, saj je ves ta njihov gnoj posebej postrgal in ga porabil za vrt. Ta je bil posebej za radič in solato boljši od solitra. Da so lažje hodili po dvorišču je za potke položil nekaj škrl. On je bil namreč kar urejen človek, a je počasi popuščal razmeram. Juca je namreč bila malo čudna. Ta kup gnoja je uporabljala tudi za svoj bokav in ker se ji svojih ostankov ni dalo nositi na drugo stran, torej proč od vrat, je kar stresla tam na kup gnoja pred vhodom. Pepija je bilo sram in je tega njunega prekrival z svežim kravjim gnojem. Sicer pa je leti tudi njemu vedno bolj ustrezalo, da se je kup bližal hiši, saj je tako tudi njemu krajšal pot.

Na kupu se je vedno gnetlo nekaj ducatov perjadi, Ko sta se poročila sta dobila same ta prave istrske grahke, tiste, ki nesejo jajca vsak dan. Juca je kot hči Šavrinke namreč nosila jajca v Trst svojim šjoram, včasih tudi kaj radiča, pozimi pa celo šnopce za njihove može. Najrajši pa je služila z jajci.

»S kokošmi je najmanj dela, daš jim nekaj koruze ostalo hrano pa same izbrskajo kar na gnoju.« je večkrat povedala. Pepi, ki je koruzo moral pridelati, pa je vedel, da to ne drži in je večkrat pripovedoval znano zgodbo o stavi med bogatim in revnim gospodarjem.

Revni gospodar je imel dve kokoši, bogati pa dva vola. Bogati je revnemu večkrat rekel, da ni reven, ker ima samo kokoši, ampak zato ker, ima kokoši.

»Jaz stavim, da bom prej nakrmil moja dva vola kot pa ti tvoji dve kokoši!« ga je izzival.

Revni kmet, ki mu je zavist s priliko da dobi vola zameglila razsodnost, je takoj pristal: »Prav, če ti zgubiš, daš meni enega tvojega vola, če pa jaz, dam tebi eno mojo kokoš.«

Poklicala sta župana za razsodnika in hitro se je zbralo še nekaj radovednežev. Bogati je svojima voloma natresel kup sena, revni pa svojima kokoškama, dvakrat toliko koruze, kot bi jima sicer dal. Živali so vse pojedle. Vola sta se po dobremu obedu ulegla in začela prežvekovati, kokoši pa sta po končani koruzi še naprej brskali po dvorišču in kljuvali

svoje priboljške. Ob modrovanju in smehu je župan razsodil, da je stavo dobil ta bogati kmet in seveda tudi eno kokoš. Bogati je postal še bolj bogat, revni pa še bolj reven.

Pepi je včasih je zelo previdno rekel, da je tudi njegova žena kokoš, a več si ni upal. Niti to, da ima ona komando pri hiši, čeprav je bila to sveta resnica.

Juca je gospodarila s kokošmi po svoji glavi. Te lepše peteline je sproti pobila in jih znosila v Trst. Ti so bili za hčerina krila, pa tudi za kakšno njeno, jajca pa za vse ostalo. Kmalu je doma ostal en sam najbolj kilav petelin. Ta je sicer s pravico edinega petelina splezal na vrh gnojnega kupa. Cel dan je bil na vrhu, tako je imel v sebi tisti občutek pravega petelina, a ni pel in tudi ne skakal na kokoši.

No, na prvi pogled pa je pri hiši vseeno izgledalo vse lepo in prav. Vlogo pevk so prevzele tri kokoši, ki so bile kot je izgledalo zadovoljne, da pri hiši ni pravega petelina. Še več, ko so se zvalili novi piščanci in zrasli mladi petelini, so te prave najboljše skakalce začele napadati že pri prvem perju. Celo poškodovale so jih, da bi jih le gospodinja oskubla in nesla v Trst. Te tri pred petelinom niso počepnile, razširile in dvignile rep, tako kot ženske krilo, kadar se poleti usedejo na travo. Te so stisnile rep navzdol in s kljunom napadle. Kar družno, kot da so petelini skupni razredni sovražnik. Da, tudi pri kokoših se najdejo take. Vse ostale kokoši, tiste normalne, so se pomaknile k ograji, na kateri so vse to z veseljem opazovali sosedovi petelini. Ti so bili sicer slabše sorte, kupljeni v škatlah v Trstu, izvaljeni pod žarnico, a nekaterim je nekaj volje in celo moči za reprodukcijo še ostalo.

Sčasoma so se kokoši od Juce zbaštardale, pravih domačih grahk ni bilo več. Na njihovem perju so prevladale barve tistih iz Trsta, ki so se izvalile iz jajc s Sicilije in njihovo dvorišče je bilo še bolj posrano. Tiste grahke so namreč imele bolj gost drekec, da ga je Pepi z lopato zlahka pobral, te pa takega kot so bile one same - bolj tekočega in smrdečega, ki se ni samo stekal in izginjal v razpoke, ampak celo zajedal v kamne.

Juca je hotela izboljšati raco svojih kokoši, a je ta to naredila po kokošje. Namesto da bi pustila za seme najboljšega domačega petelina ali pa vsaj šla kupit enega v Brkinih, je na tržnici kupila eno debelo in zavaljeno štajersko golovratko. Prav tako je videla po televiziji in si je rekla: »Ta bo zagotovo imela dobre piščančke,«. Štiri mesece je samo je jedla in se redila. Ko pa je znesla enega »mečuša«, tu je mehkužno jajce brez lupine, se pa je razširila kot ena pura in gor na vrhu nakupu gnoja pela s svojimi tremi prijateljicami kot Vesela jesen.

Sosed Marjo je stalno govoril Pepiju: Tistim kokošim, ki pojejo, moraš odsekati glavo, sicer prinašajo nesrečo. Marjotova žena je namreč sama dobro vedela kaj za dobro kokoš pomeni pravi petelin, zato je tiste, ki niso skakali spekla na za moža in otroke, ta boljšega pa pustila za srečno življenje svojih kokoši.

Pepijeva hči, ki je imela rada lepa krila, pa si je našla enega pravega italijanskega petelina v Trstu in šla bivat v mesto. Z njim se sicer ni poročila, saj je ta že imel ženo in otroke - je

pa nosila zelo lepe obleke, celo take, ki so jih šivali v Milanu. Pepi se je jezil, Juca pa je sedaj najlepše peteline nosila hčeri za njenega šjora Giovannia.

Kljub vsemu pa Pepi, ni bil tako zabit, kot je izgledal, bil je tudi pri vojakih, včasih se je pogovarjal celo z mestnimi ljudmi, ki so potovali mimo, in tako marsikaj zvedel. Pa je tako modroval: »Jaz bi rekel, da ta naš petelin ni preveč prepričan v to, da je samec in da te kokoši, ki pojejo niso preveč prepričane, da so samice, in ker na tem kupu gnoja ni pravega petelina, si mislijo, da so one samci.«

Marjo pa: »Tako pač je, če pustiš, da pri hiši pojejo kokoši.«

Miloš, 2009